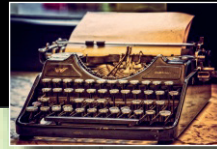

Ingers tankar

På 50-talet kom de första tonåringarna

Femtioalet var ett decennium präglad av stark framtidstro. Industrin blomstrade och man började intressera sig allt mer för design. Det hölls en stor utställning i Helsingborg som kallades H55. Allt som kom från Amerika var rätt. 'Teenager' blev tonåring på svenska. Man kan säga att jättepropopen Orvar var en av de första tonåringarna, så ock jag som blev tretton år 1957.

Men innan dess hade jag varit skolflicka i sex år och avverkat tre skolfröknar i Korsängsskolan. Skolklasserna var rätt stora, bortåt trettio elever. Under lektionerna var det knäpptyst. Vid minsta förseelse åkte 'syndaren' ut i korridoren. Örfilar och handgripliga tillrättavisningar förekom också. Lärarna var auktoriteter som även föräldrar hade respekt för. Vår skolbispisning flyttades till den nybyggda 'Rotundan' i Folkets Park.

När jag lärde mig skriva var det med stålpena och bläck. Pennan spretade och ibland blev det plumpar och tillrättavisning. Det kunde även delas ut silver- eller guldstjärnor som klistrades in i skrivböckerna till dem som skrev utan plumpar.

Vårterminerna avslutades med 'examen'. Då fick föräldrarna komma och lyssna och titta på. Både barn och vuxna var uppklädda i sina finaste kläder. Man hade blommor med till 'Fröken'. Det delades ut diplom och premium. När 'Den blomstertid nu kommer' klingat ut visste man att det låg ett långt härligt sommarlov och väntade. När jag gick i sexan hade jag en klasskamrat som hette Per. Hans pappa hette Olle Olsson och sålde volvobilar. På examensdagen kom han körande i den första årsmodellen av Volvo Amazon, en tvåfärgad, beige med blått tak. Alla var så imponerade.

Ute i världen var det krig igen, förutom det 'kalla kriget' mellan öst och väst, inleddes decenniet av det tre år långa Koreakriget. 1956 var Ungernrevolten som slogs ner av Sovjetunionens väpnade styrkor. I Europa var det översvämning i Nederländerna då vallarna mot Nordsjön brast och 2100 dog och 100 000 blev hemlösa.. Det var raskravaller i USA, värst var det i Little Rock i Arkansas.

Här hemma i Sverige var det ett jordskred i Surte, nära Göta Älv, som gjorde att 35 hus drogs ner och folk miste sina hem. Allt fler fick råd att

skaffa bil och man åkte till Mallorca på charterresor. TV fick sitt genombrott. Bärningen av regalskeppet Vasa påbörjades. Det var en oskuldens tid med enkla nöjen. Man tog det mesta med ro i förvisningen om att allt skulle fortsätta rulla på lika oproblematiskt.

Så många barn man hade att leka med. Man var utomhus mesta tiden. Vi delade upp oss i lag och spelade brännboll eller hade invecklade bollekar. Vissa flickor kunde bolla med flera bollar samtidigt mot en vägg. På sommarkvällarna ekade ropen mellan husväggarna och konkurrerade med tågvislan bortom 'barnrikehusen'. På sommarloven kunde vi ta Elbafärjan till Östra Holmen och bada eller cykla ut till Björnön. Vi badade t.o.m. i Svartån vid ett ställe som kallades 'Trumpen'.

Brorsan och jag hade fått våra första cyklar lagom till vi började andra klass. Jag minns fortfarande känslan när vi köpte dem i cykelaffären på Malmabergsgatan. De var av märket Monark. Min var grön och brorsans var blå. De kostade 212 kronor styck. En del av summan hade vi sparat ihop själva. Vi fick nämligen 2 kronor i veckopeng, men då måste vi lägga den ena kronan i sparbössan. Med cyklarna erövrade vi hela Västerås. Vi cyklade också till Sala och hälsade på mormor och morfar. Det var nästan fyra mil. Vintertid åkte vi tåg dit. Ett jättelik svart ånglok stod då och pustade ut ångmoln medan vagnarna kopplades på och vi stod och frös på perrongen.

Om somrarna fanns det särskilda 'parkanter' vid vissa större lekplatser. På eftermiddagarna samlade de ihop barnen vid en bergknalle eller gräskulle och hade högläsning ur någon sagobok. 1955 gjorde vi en cykeltur på åtta mil till Hjälmarén och min mosters sommarstuga. Min moster som gav oss smeknamnen Kicki och Kickan.

Brorsan och jag badar.

Ingers tankar

Mammorna var så fina på 50-talet. De hade klänningar och kappor som var smala i midjan och vida nedtill, inspirerade av Diors 'New Look'. De hade hattar, handskar och nätta högklackade skor med matchande handväskor. De var otroligt välklädda. Min mamma sydde nästan alla mina kläder, bomullsklänningar i klara färger med vita kragar och uppslag på ärmarna. För att få den rätta vidden på kjolen hade vi flickor skumgummiunderkjolar.

En sommar tältade vi en vecka på Björnön då pappa hade semester. Vi lagade mat på ett enkelt spritkök. Mathållningen var också enkel för den har inte stannat i minnet. Men jag minns att vi kunde fylla en halvkilos Cirkelkaffeburk med smultron utan större besvär i backarna runt tältplatsen. De var goda med lite grädde på. Mamma kom utcyklande då och då med påfyllning av ätbara saker.

Jag minns att vi flickor valde mellan Tommy Steele och Elvis. Vi var så ledsna när vi hörde att James Dean kört ihjäl sig i sin Porsche. Vi samlade på 'filmisar' och läste Bildjournalen. Brigitte Bardot var söt i sin rutiga klänning, hon skapade mode och alla flickor skulle sedan ha 'bardotrutigt'. Sommaren 1958 var det fest då Sverige fick silver efter Brasiliens guld i fotbolls-VM.

Skolan förändrades mycket under 50-talet. De barn som var ett år äldre än mig var de sista som kunde sluta skolan efter sju år. Västerås var en föregångare när det gällde skolan. Man gick nio år i 'enhetskolan' eller slutade efter sexan och gick vidare till realskola, läroverk eller flickskola. Decenniets tre sista år gick jag i en treårig realskola. Där var det så pass tufft att när jag och brorsan började i andra klass var det väldigt många 'tvåor' som fick gå om och bilda en parallellklass. 1960 fick jag den grå mössan och sommaren efteråt hade jag mitt första sommarjobb, som 'budflicka' på en avdelning på Centrallasarettet. Sedan var det dags att tänka på vad man skulle gå vidare med i livet.

Fortsättning följer ...

18 oktober 2020

Inger Klintberg Danielsson

